

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

294. An, & qualiter resignari possint beneficia juris patronatûs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

tius esse, prout ipse semper observaverit & observari fecerit, ut apponatur specialis derogatio juris optandi, quam se nunquam denegatam vidisse testatur additionator ad Paris. *ad cit.* q. 20 n. 8. Denique tamen hoc usque dicta intelligenda de resignatione facienda in manibus Papæ. Tond. *l. c. n. 11.* ex Paris. *l. 1. q. 4. n. 55.* & hinc Moneta dixerit, non procedere illa in resignatione facta coram Legato, id ipsum tamen verum non esse respectu Legati Avenionensis ob amplas facultates ei concessas, tradit Tond. *l. c. n. 13.*

2. Respondeo secundò: Possè quoque talia beneficia permutari, ita ut tunc cesset consuetudo optandi. Paris. *cit.* q. 20. n. 2. citans Card. in *Clem. unic. de rerum permut.* & Doctores omnes in *cit. c. ult. de consuetud.* Tond. *loc. cit.* n. 8. citans Chok. *de permut. benef.* p. 2. c. 20. n. 5. (qui tamen quomodo id limitet vide infra, ubi de permutatione horum beneficiorum) Tusch. *lit. P. conclus.* 305, n. 10. Monet. *de opt. can. c. 3. n. 49.*

Quæstio 293. An, & qualiter beneficia Electiva possint resignari in favorem?

1. Respondeo ad primum affirmativè. Pirh. *ad rit. de renunc. n. 5.* Tond. *in qq. benef. p. 1. c. 99. n. 12.* (quamvis addat, in Gallia ob Bullam Leonis X. in concordatis opus esse nominatione regiâ in merè electivis) Paris. *l. 2. q. 5. n. 1.* citans Card. Imol. Anchar. & Auctores omnes in *Clem. unic. de rer. permut.* Item Gl. Gemin. & alios omnes in *cit. c. 1. de rer. permut. in 6.*

2. Respondeo ad secundum: Requirit tamen in hac resignatione in favorem (secus est de resignatione simplicis. Garc. p. 11. c. 3. n. 15.) consensum eligentium Auctores iidem. Paris. n. 3. subdens n. 4. eundem consensum requiri quoque in permutatione beneficiorum electivorum. Necessè tamen non est, ut consensus hic adit in ipsa resignatione, sed sufficit, subsequi illum: consensus enim superveniens animar actum. *l. filio præterito. ff. de injust. testam. Paris. n. 5. & 4.* citans Gemin. in *c. 1. de renunc. n. 16.* & c. ac dicens sic communiter praticari. Citra talem autem consensum etiam subsequenter, resignationem quidem à principio non esse invalidam, sed rescindendam reclamantibus Electoribus; sicut paulò post dicitur de resignatione beneficii patronati, tradit Paris. *cit.* q. 5. n. 8. dicens esse commune contra Gammarum in *cit. c. 1. n. 105.* sentientem contrarium in permutatione talium beneficiorum; nimirum illam à principio esse nullam spretis Electoribus, oppositum sentiente Feder. de Senis *de permut. benef. n. 53. q. 30.* argumento c. quod sicut. de elect. cujus communem esse opinionem dicit Paris. n. 9. eò quòd contemptus consensus Capituli totius vel majoris partis reddat actum solum annullandum, juxta *c. nescitur de his, que sunt à præl. & ibi Doctores communiter.* Denique dum talis resignatio electivorum in favorem fit in utilitatem alicujus, requirit consensum omnium Electorum; si verò fiat in utilitatem Ecclesiæ alicujus, sufficere consensum majoris partis, tradit Paris. *cit.* q. 5. n. 11. citans Gemin. in *cit. c. 1. de rer. permut. n. 15.* dicentem hanc distinctionem habere æquitatem, Pirh. *loc. cit.* citans Azor. p. 2. l. 7. c. 25. q. 4. Quænam beneficia huc & veniant nomine Electivorum, vide apud Lott. *l. 2. q. 16. n. 10.*

Quæstio 294. An, & qualiter resignari possint beneficia juris patronatus?

1. Respondeo primò: Sunt resignabilia etiam in consilio patrono coram Ordinariis, seu resignatione simplicis, non tamen hac resignatione resignata sunt conferibilia sine patrono; quia in resignatione pura non præjudicat patrono (cum ei salva maneat sua præsentatio) bene tamen in collatione. Castrop. *tr. 13. de benef. d. 6. p. 2. §. 2. n. 5.* Azor. p. 2. l. 7. c. 25. q. 4. Garc. p. 11. c. 3. n. 14. (qui etiam n. 15. dicit, idem esse, dum beneficium spectat ad collationem inferioris, ita, ut non requiratur illius consensus ad resignationem illius puram) Lott. *l. 2. q. 14. n. 66.* Neque contrarius est Parisius, & quamplurimi ab eo citati, quia plerique eorum loquuntur de resignatione in favorem.

2. Respondeo secundò: Resignari quoque possunt in favorem. Pirh. *ad rit. de renunc. n. 13.* Paris. *cit.* q. 4. n. 1. citans quamplurimos, ac dicens, conclusionem hanc non habere difficultatem, Quin & resignari possunt in favorem coram Ordinario permutationis gratiâ, juxta *c. unic. de rer. permut. in 6. Lott. loc. cit.*

3. Respondeo ad secundum: Ad resignationem beneficii patronati in favorem requiritur consensus patroni. Pirh. *loc. cit.* Paris. *cit.* q. 4. n. 4. citans Roch. in *tr. de jurep. v. honorificum. q. 3.* Lamb. *de jurep. p. 3. l. 5. q. 5. à n. 40.* Covar. *pract. qq. n. 9. & c.* & supponunt plerique; dum enim in resignatione in favorem non est locus præsentationi, & neglecto patrono institui possit aliquis patrono infensus & inimicus, resignationem talem in favorem admitti sine consensu patroni, cederet hoc in grave præjudicium patronorum; in quorum præjudicium nihil fieri potest; iis non vocatis: ut Roch. *loc. cit.* q. 3. Paris. *l. c. n. 9.* Proce- deretque id ipsum tam dum patronus est Ecclesiasticus, quam dum est laicus, asserunt Pirh. *loc. cit.* Paris. n. 19. ex Lamb. *cit.* a. 5. q. 5. l. 3. n. 2. eò quòd interit tam unius, quam alterius. Quòd quamquam verum sit de permutatione facta coram Ordinario, de quo paulò post; rectius tamen negatur de consensu patroni Ecclesiastici, ita ut dum resignatio fit in favorem coram Papa, de jure patronatus Ecclesiastico necesse non sit fieri mentionem, aut eidem derogari. Garc. *cit.* c. 3. n. 16. remittens ad seipsum p. 1. c. 1. n. 506. & c. 3. n. 18. juxta dicta à nobis alias. Sic itaque permutari non possunt beneficia sine consensu patronorum. Pirh. *loc. cit.* Tond. p. 2. c. 4. §. 8. n. 18. Ventrigl. *to. 2. annot. 4. §. 2. n. 27.* Chok. *de permut. p. 1. c. 19. n. 1.* Idemque etiam est de consensu Electorum & collatorum inferiorum, aliorumque, quibus præjudicaret talis resignatio vel permutatio. Tond. Chok. *ll. cit.* Less. *l. 2. c. 34. n. 197.* Garc. *l. c. n. 73.* citans quamplurimos. An autem requiratur consensus omnium habentium eligere, præsentare, conferre, non resolvit ibi Garc. sed remittit ad Gamb. in *c. 1. de rer. permut. n. 117.* Feder. *de permut. q. 20.* Bellam. *cod. tr. 2. q. 8.* Felin. Decium & alios in *c. cum omnes. de consl.* Resolvit id ipsum ex Feder. de Senis *de permut. q. 20.* Chok. *loc. cit.* c. 23. nempe, quòd sufficiat major illorum pars, si permutatio fiat ad utilitatem vel necessitatem Ecclesiæ; requiratur verò omnium consensus, si permutatio fiat contemplatione personarum.

De vacat. per resignationem, seu de resignatione benefic. 145

4. Respondeo tertio: Resignatio facta (intelligi cum effectu, id est, admissa, securâ etiam collatione) non tantum simplex, sed & in favorem permutationis gratiâ coram Ordinario, infcio vel inconsulto patrono, seu absque consensu patroni, dum hic eam non impugnat (idque, sive sciat, sive nō sciat) non est irrita ipso jure, sed tenet mero jure, & est in statu validitatis, ex quo semper est ratificabilis. Lott. l. 2. q. 14. n. 71. citans Roch. de jurep. v. honorificum. n. 8. Feder. de Senis. rr. de permut. benef. q. 30. n. 52. Covar. pract. qq. c. 36. n. 9. &c. ac dicens in hoc convenire Doctores omnes, & hanc sententiam se putare verissimam. Pirh. loc. cit. Paris. cit. q. 4. n. 16. loquentes expressè de resignatione, prout distinctâ à permutatione; dum Paris. n. 18. addit: etiam permutatio spretio patrono non est irrita ipso jure. Garc. cit. r. 3. n. 19. citans quamplurimos ac expressè addens, id procedere, dum patronus est laicus. Tond. qq. benef. p. 2. c. 4. §. 8. n. 19. citans Chok. de permut. benef. l. 1. c. 19. à n. 1. Ricc. in pr. fori Eccl. cit. praxi jurispr. decis. 171. n. 105. ac loquens expressè, etiam dum patronus est laicus. contra Bellam. de permut. benef. p. 4. q. 2. n. 3. Gambar. in c. unic. de rer. permut. in 6. n. 119. Paul. de Citad. de jurep. p. 6. a. 3. q. 72. &c. apud Garc. l. cit. n. 20. Neque his obstat Can. decernimus. 16. q. 7. etsi enim ipso jure irritet talem provisionem, eam tamen irritat non nisi ex supposito spretus, & quod patronus ejus causam prosequatur; & non negat, spretum illum esse remissibilem, & actum ratificabilem, ut ex tunc convalescat (intellige irrevocabiliter seu irrefeindibiliter) siatque retrotractio ad principium, pro quo satis est, non fuisse submotam spem ratificationis. Lott. loc. cit. n. 72. & 73. Nihilominus interea, si post resignationem beneficium & admissam resignationem, sive per Papam, sive per Ordinarium, sine consensu patroni alterique collatum resignans moriatur ante ratificationem patroni, beneficium tale vacare per obitum resignantis; eod quod resignatio saltem fuerit annullanda, juxta pauld post dicenda, ad eoque jus irrevocabile resignatario acquiri non potuerit, putat Paris. cit. q. 4. n. 15. & ex eo Pirh. loc. cit. citatque Paris. pro hoc Roch. ubi ante q. 2. Mandoli. conf. 7. n. 3. &c.

5. Talis tamen resignatio, permutatio, collatio annullanda, patrono intrâ tempus ad presentandum dato contradicente; Auctores iidem ll. cit. Hoc ipsum de annullatione hac faciendâ extendi ad permutationes expeditas in Curia, eod quod Papa non factâ mentione jurispatronatus laicalis, non intendat illis patronis præjudicare, tradit Tond. loc. cit. n. 20. ex Ricc. collect. 27. n. 16. Garc. l. c. n. 21. ubi: quod permutatio facta in Curia Romana non factâ mentione jurispatronatus laicorum nulla est propter subreptionem, ut ait Cabedo, non est absolutè verum; nam illa non est nulla propter subreptionem, sed annullanda patrono intrâ tempus ad presentandum contradicente propter præjudicium illius, cui Papa non intendit præjudicare. Quod si tamen patronus sciens resignationi, permutationi, collationi factâ non reclamet intrâ tempus datum ad presentandum, censetur ratam habuisse resignationem, permutationem, collationem; Pirh. loc. cit. Paris. cit. q. 4. n. 22. & non esset amplius admitendus ad impugnandam permutationem factam ipso spretio. Tond. l. c. n. 23. Etsi resignationi, permutationi ab initio sine consensu patroni factâ

superveniat dein consensus patroni tacitus vel expressus, firma illa est & efficax, ita ut rescindi amplius nequeat. Pirh. loc. cit. cum communi, Resignatio tamè causâ permutationis facta coram Ordinario, uti & provisio patrono reclamante nullâ esset ipso jure. C. Luc. de jurep. d. 44. à n. 3. Tond. loc. cit. à n. 24. Lott. l. c. n. 75. (qui tamen addit hanc limitationem: nisi permutationis ignorarent patronatum, & istam ampliacionem; etiamsi facta esset talis resignatio in Curia; quia semper urget ratio contemptus pro patrono) Garc. l. cit. n. 23. Idem quoque dicens de aliis, quorum interest, puta collatoribus, Electoribus, aliis, ita ut absque ullâ aliâ declaratione vel cassatione possit fieri à tali patrono spretio presentatio, à collatore collatio, ab electoribus electio. Contrarium, nimirum in permutatione, quæ fit inter beneficiatos de auctoritate Episcopi, non requiri consensum patroni tenentibus apud Garc. loc. cit. à n. 25. Staph. de lit. gratia. tit. de mod. & form. impetrand. §. de jurep. permut. n. 3. Zerol. in pr. p. i. v. juspatron. §. 6. restante se ita obtinuisse in Curia Archiep. Benevent. Rebuff. de permut. n. 22. dicente, hodie usum obtinuisse communem; quod post requisitionem patroni, maximè etiam eo non consentiente, permutatio approberet ab Episcopo, & valeat. Lessio de instit. l. 2. c. 34. n. 198. Item Peleo l. i. act. for. 41. & aliis apud Tond. loc. cit. n. 22. volentibus sufficere, quod patronus requiratur, & eo sine justa causâ renuente consentire, posse procedi ad expeditionem permutationis juxta declarationem Sacra Congreg. super c. 9. sess. 25. Trid. ubi: in permutatione beneficii jurispatron. non requiritur consensus patroni, sed satis est, illum tantum requirere, quam tamen declarationem accipiendam ait Garc. n. 28. quando permutatio fieret in magnam Ecclesiæ utilitatem, vel quando patroni absque legitima causâ contradicerent.

6. Porro procedere hoc ipsum, nimirum irritam esse permutationem ipso facto factam patrono reclamante & se opponente, antequam procedatur ad permutationem, ob eandem rationem contemptus, etiamsi expressum fuerit, beneficium esse jurispatron. (intellige etiam laicorum) tradit Lott. n. 78. Aut enim id expressum coram Ordinario in resignatione ex causâ permutationis; & sanè nulla est resignatio, quia dum Ordinarius non potest derogare jurispatronatus, adhuc non potest considerari aliud quàm contemptus patronorum, cujus causa perpetuè irritat actum ipso jure: vel coram Papa, & nisi Papa deroget, irrita adhuc est provisio ex defectu voluntatis Papæ, cum intelligatur facta sub conditione, si adfit vel accedat consensus patroni. ita Lott. cit. n. 78. & 79. Unde etiam illud, quod ait Garc. loc. cit. n. 24. si talis permutatio fieret coram & per Papam, cum ipse possit disponere patronis etiam invitis, absolute valeret talis permutatio facta illis invitis; illud, inquam, intelligendum, si Papa disponeret, derogando expressè jurispatronatus laicorum; hoc enim nisi fecerit, non censetur id velle.

7. De cetero limitatur tamen hoc ipsum, quod invitis & reclamantibus patronis nulla sit permutatio, hac ratione; nisi in dictâ permutatione interveniret magna utilitas Ecclesiæ (quam tamen non præsumi, sed probandam ab allegante ait Tond. loc. cit. n. 22. tunc enim cogi posse patronum ad consentiendum, vel procedi posse absque ejus consensu, alias non. C. Luca de jurepatr. d.

44. n. 3. ubi: si intervenit spretus positivus & expressus patroni; quia nempe fuit requisitus pro assensu, quem denegavit, & expressè se opposuit, atque hoc non obstante ad permutationem processum sit, tunc si occurrat justa causa utilitatis Ecclesie, ob quam Ordinarius dictum consensum injustè denegatum supplevit, ut de jure fieri posse affirmant Abb. inc. cum dilectus, de jurep. Covarru. pract. qq. l. 36. n. 9. Lamb. l. 1. q. 6. p. 1. a. 6. n. 58. & tunc non intrat nullitas, quæ impediatur regressum, & aperiat locum novæ præsentationi; quoniam ad hunc effectum requiritur talis spretus, qui dolum & temeritatem redoleat, atque positivam ingratitude[m] erga patronum, dum text. c. decernimus. 17. q. 7. à quo hujusmodi nullitas inducitur, utitur verbo presumpserit. &c. Garc. l. 1. n. 19. Tond. cit. n. 22. citans Rotam in Barcinou. benef. 1628. & Chok. de permut. l. 1. c. 19. n. 10. ubi is aliud esse dicit, quando permutatio fit ad utilitatem personarum, tunc enim fieri non potest in vitis patronis. Idem is habet n. 12.

8. Unde jam sequitur, quòd si permutans sciverit, beneficium esse patronatum, & contempto, hoc est sciente & contradicente patrono (subintellige & non interveniente dicta magna utilitate Ecclesie, & ex illius causa dicta suppletio Ordinarii) id permutavit, vacare beneficium in poenam per resignationem. ut Garc. n. 34. vel per juris privationem, ut Francus apud eundem, cum quo sentire videtur C. Luca ll. cit. & citand. licet aliàs renunciatis beneficio seu illud permutans nulliter jus non amittat aut abdicet, si id ignoranter fecerit. Tond. loc. cit. n. 21. citans Paris. de resig. l. 1. q. 3. n. 71. Gratian. discept. for. c. 835. n. 10. Rebuff. conf. 192. n. 5. dicentem, clausulam: Non aliter, nec alio modo: non operari, quando adest culpa resignantis. Et constat ex dictis immediatè ante à C. Luca, & ex iis, quæ idem habet loc. cit. n. 7. ubi: si dicta suppletio vel alia legitima causa non adsit, adeò ut concurrere dicatur dictus spretus positivus redolens ingratitude[m] & temeritatem, planum est, nullitatem actus causare vacationem abdicantem omne jus à permutante, unde propterea aperiat locum novæ præsentationi.

9. Sequitur ulterius, quòd dum hæc ratione resignatio est ipso jure nulla ob contemptum patronorum, resignantem vel permutantem non reverti ad beneficium resignatum vel permutatum, sed posse patronum liberè præsentare alium instituendum in poenam ingratitude[m] resignantis seu permutantis. C. Luca loc. cit. Lott. n. 84. ex Gemin. in c. nemo deinceps, de Elect. in 6. n. 11. Garc. l. c. n. 30. juncto n. 34. citans Rebuff. in pr. tit. de permut. n. 17. Selv. p. 3. q. 24. Roffiniac. de benef. c. 36. n. 19. Gig. de pens. q. 23. n. 5. Lamb. & plures alios. Extenditque hoc ipsum expressè ad resignationem in favorem coram Papa factam sine consensu patroni laici scienter, & eo contradicente, ut talis non possit ad beneficium resignatum redire. Garc. n. 35. citans Sarn. ad reg. de infirm. q. 17. casu 2. Cabedo c. 10. n. 1. (quamvis contrarium tenere videantur Paris. l. 2. q. 4. n. 23. Mohed. &c.) eò quòd quoties resignans in favorem seu conditionaliter nulliter resignet, per talem resignationem abdicetur jus ab illo Garc. n. 36. citans Rot. in Rom. canonicar. 17. Nov. 1567. Paris. de resig. l. 1. q. 3. n. 71. & l. 2. q. 9. n. 21. & l. 4. q. 2. n. 26. Rebuff. conf. 192. n. 5. Per. Gregor. de benef. c. 28. n. 11. ubi is: quòd quando resignatio

in favorem, vel ex causa permutationis non potest tortiri effectum propter dolum vel culpam resignantis, tum resignatio, & ex ea vacatio firma remanet, & potest beneficium liberè providere, vide id multis amplificatè Garc. à n. 38. Ubi verò resignatio vel permutatio non sunt ipso jure nulla, sed solum rescindenda vel rescissa per contradictionem patroni, quia resignans vel permutantes non fuerunt in culpa ob ignoratum patronatum, vel in summa, ut ait Lott. n. 84. quia non potest illis adscribi ingratitude, possunt redire ad beneficia resignata vel permutata. C. Luca. l. c. n. 7. Lott. cit. n. 85. Garc. cit. n. 29. qui etià addit, id eos posse invitari patronis, ac citat pro hoc Bellam. Gamb. Lamb. & plures alios juxta Rot. in Gerund. permut. 5. Julii 1593. quam fusè recitatam vide apud Garc. n. 19. Sic quoque non esse locum adhuc isti poenæ vacationis & regressus negationi, ubi etiam causa, ex qua motus fuit Ordinarius ad supplendi consensum patroni, Superioribus non videretur sufficiens (cum juxta unam opinionem non sufficeret qualibet utilitas, sed illa debeat esse magna) eò quòd id adhuc excusare videatur à spretu positivo, cum sit ignorantia facti ad excusandum à poenâ, tradit C. Luca n. 5. Item ad effectum culpæ redolentis delictum dictæ poenæ vacationis inductivum, non sufficere in permutationibus scientiam juris patronatus, tradit idem C. Luca l. c. n. 8. juxta decisionem Rotæ. 249. p. 10. recent. (quæ in hoc recessit à Garc. cit. n. 29. viso sentire, sufficere talem scientiam) eò quòd aliud sit dolum præsumptus, qui ex sola scientia resultat ad aliquos effectus civiles non graviter præjudiciales; aliud dolum verus ad effectum formalis poenæ ordinariæ & gravis, qualis dicitur illa privationis beneficii. De cetero ignorantiam, quæ impediatur amissionem beneficii communiter Auctores à Garc. citari n. 29. requirunt probabilem. Proinde non excusare ignorantiam juris, ait ex Gamb. in c. unic. de rer. permut. in 6. n. 115. Garc. n. 32. Quamvis Bellam. citatus à Garc. n. 33. dicat, excusare quoque ignorantiam juris, quia agitur de damno vitando, cujus sententiam procedere, ait Garc. solum in ignorantia juris dubii, & difficultatem habentis.

10. Sequitur denique, quòd quamvis aliàs ex permutatione detur nova vacatio, Lott. n. 88. ex Probo in c. unic. de rer. permut. in 6. n. 14. contra Joannem Monach. ibidem n. 7. ea tamen vacatione declarata nullà (nempe dum sine culpa resignatum vel permutatum beneficium) nullum quoque fuisse abdicatum jus à resignante à principio, adeoque pro regressu ad beneficium resignatum vel permutatum nullo opus sit titulo novo. Lott. n. 87. juncto n. 89. citans Jo. And. in cit. c. unic. n. 3. Paris. l. 1. q. 3. n. 47. Requirit tamen licentiam Superioris, seu sententiam declaratoriam super nullitate permutationis, facis indicat Lott. à n. 90. ubi etiam: quòd Probus & alii vili requirere novum titulum, non tam intelligendi sint de titulo aliquo novo collativo, quam de titulo resultantem ex dicta licentiâ & declaratione Superioris.

11. Observandum denique, quòd ait C. Luca loc. cit. n. 9. admittendam non esse novam præsentationem, nisi præcedat res judicata super culpa posà nullitate inductivâ vacationis, cùm ex parte permutantis vel resignantis in progressu causæ adhuc pendens etiam in ulterioribus instantiis deduci possint causæ juxta, dictam culpam positivam excusantes. Que-